

Исидора Секулић

БУРЕ

(одломак)

Измаштани, далеки светови, живи и заносни, неухватљиви, унутрашњим оком виђени – маме да се непрестано изнова откривају. У њима се стапа блиско и непознато, оно за чиме се жали и оно за чиме се чезне.

У такве пределе запутила се једна девојчица. Следи је и ти.

Школски задаци нису ми задавали много бриге. Све је било просто и лако и могло се већ у школи научити и запамтити. А брат ми је био несташко и мали дивљак. Подизао је Скадар на Бојани и зазиђивао моје лутке, тражио мравима ртењачу, презао скакавце у кола од карата, и више ишао на глави него на ногама.

Седела сам дакле по цео дан сама, у каквом кутићу, и превртала шарене и светле картоне по лексиконима и књигама природних наука. Тамо се видела како букти поларна светлост, тамо је било оних чудних тропских биљака са физиономијама дивљих животиња, шуштало је море и возиле су по њему грдне галије асирских веслача, ишли су у бој египатски војници, све један као други, са запетим стрелама и оним чудним оштрим профилима главе на оба рамена. /.../

Тако данас, тако сутра, тако зимус, тако летос, прво у соби, па у ходнику, па на тавану, па у башти, па најзад у бурету.

Ја сам то звала буретом, али у ствари је то била једна грдна каца, расушена, раздрмана стара каца која је стајала у дну дворишта и без икаква опредељења полагаано трунула и пропадала. Бочне дуге се још некако и држале, али се расушиле и испрепуцале. Доле није било дна, а дно, окренуто навише као кров, све се изрешетало, свака се даска могла померити, а много главних дасака није више ни било.

Поодавно сам осећала неки укус за тај расклиматани стари дворац. Између дасака сам завиривала у њега, штапићем гуркала и пипала огромну и као камен тврду печурку, размицала лишће густог и угасито зеленог корова, и волела да слушам сиву мелодију ћутања и тишине.

Помишљала сам прво да у друштву продрем у буре, али сам се пре-домислила и решила да га сама испитам и по робинзонски освојим.

Једног раног летњег јутра дограбим собне мердевине, чекић и сикирицу, попнем се на кров и размакнем даске по њему да може сунце унутра, а затим и ставим једну трулу даску с бока да бих и сама могла да уђем.

Њило и мртво дрво није много јечало под ударцима, али се каца ипак тресла, и у густом замршеном корову почело је неко многоструко мицање и шуштање као што се чује да кипи и пуцка у земљи кад после кише опет гране сунце.

Прво сам чупала и секла коров стојећи напољу, а кад се очистило повеће местанце, уђем унутра, и, које од жеље које од страха, до ручка сам проредила и утаманила све шуме и луге мрава и гуштерова. Оставила сам, али разређен, један ред репува; остала је велика печурка; на оној угнутој страни, где се вода

буре – округао дрвени суд различите величине, састављен од савијених дасака стегнутих обручи-ма; бачва

ртењача – мравињак

лексикон – књига у којој су објашњени разни пој-мови

поларна светлост – светлост горњих слојева атмосфере која се може видети на Северном и Јуж-ном полу

физиономија – изглед

галија – средњовековна ратна лађа, старински брод на весла и једра

запета стрела – стрела спремна за избацивање
профил – изглед лица са стране

каца – врста дрвеног бу-рета ужег при врху, а ши-рег при дну које има отвор са горње стране

репув – чичак

сливала, остао је ред ситних, бледоцрвених гљивица, и остала је једна вештачки исплетена паукова мрежа.

Земља је била влажна и црна као гроб, оне ситне гљивице изгледале су као болесне оспе, а из гњилих дасака је зрачила нека загушљива млечна парица. Али се све то брзо изменило. Брзо је дошао непријатељ влаге и тмине. Ушао је јули са врелим и сухим својим дахом, и сутрадан је земља већ имала кору, гљивице су, као сухе красте, поотпадале, а намрштени отромбољени репув се насмешио у зеленијој боји.

Тога дана сам се уселила у буре. Прво сам унела малу столочицу и над њом разапела стари неки избељени кишобран с којим су млађи ишли у јесен да пазаре. Па сам онда довукла сву моју баштицу у лонцима, између осталог и два лепа висока фикуса који су у бурету изгледали као палме.

Одмах затим је ушла гомила танких дрвених кутија од цигара које сам грозничаво прибирала, па чак и куповала, јер сам у то време, од јутра до мрака, измишљала и резала галије и лађе.

Укуцам затим неколико клинова и повешам тестерицу, чекић, старе маказе, кантицу, кутију с ексерима и канапима, и довучем, најзад, стару једну енглеску историју где је било пуно цртежа и резбарија са тебанских и египатских гробова, који су представљали море, буре, галије и морепловце.

С почетка је било неког детињег страха, и ја бих почешће искакала из бурета да се после мале паузе и ослушкивања опет вратим у њ. Али навика је брзо дошла, и ја се од бурета нисам одвајала. И ако је требало да ме траже, тражили су ме у бурету, и ако је требало да ме нађу, нашли су ме у бурету. Штавише, касније сам и ону једну даску, која је уласка ради скинута, наслањала изнутра, тако да сам осим отвореног крова, била сасвим заграђена и била сасвим сама. Псима и мачкама је улаз био забрањен, моме брату је у бурету било тесно, а крилати моји гости долазили су одгоре.

У овом шупљикавом и смежураном дворцу бујала је нека лака, мека и тиха фантазија, и док су друга деца напољу грајала и целог лета трчала од тарабе до тарабе за једним лептиром, мала бледа девојчица сањала је у бурету своју робинзонијаду.

Сањала о великим морима по којима се коралска острва љуљају као котарице цвећа. О пределима где сунчани зраци у тешким дебелим видицима падају на земљу, и где нема друге хладовине и свежине до кад морске птице рашире своја крила и водом са свога перја попрскају цвеће. Сањала о страшној студи и глечерима из чијих се пукотина плази чудна плава светлост, и осећала да тамо на северу, у оним смрзнутим енергијама, мора лежати клица и стихија праве вечности.

У тој трулој колибици сам научила да волим оно што се не види, оно што немам, и оно што мора да прође.

Волела сам сунце, светлост, лептире, бубице и цврчке. Волела сам их нервозно и са стрепњом, јер сам видела да сунце залази, и знала да ће за дан или за недељу поумирати шарени и луди лептири, и да ће за мало попадати изнурени мали цврчки. Попадаће, и врућина ће их спржити, и ја ћу можда сама изгзити осушене лешинице веселих мојих певача. /.../

Неко време, свако јутро у једно исто доба, на једну исту дашчицу

фикус – тропско, украсно дрво са великим овалним листовима

прибирати – скупљати

Теба – престоница Египта у III миленијуму пре нове ере

робинзонијада – врста авантуристичког романа инспирисаног доживљајима Робинзона Крусое

коралска – која се састоје од корала (светлоцрвеног или белог камена насталог од скелета морских животиња које живе на стенама)

котарица – плетена корпица од прућа

глечер – ледник, велика санта леда која се креће

стихија – природна појава која има рушилачку снагу

крова, долазила је, не знам откуд, чудна нека мала, уплахирана и ћутљива птица. Климнула би главом на све стране мог бурета, затрепера телом као да ће сваким перцем за себе полетети, и после неколико тренутака нестала.

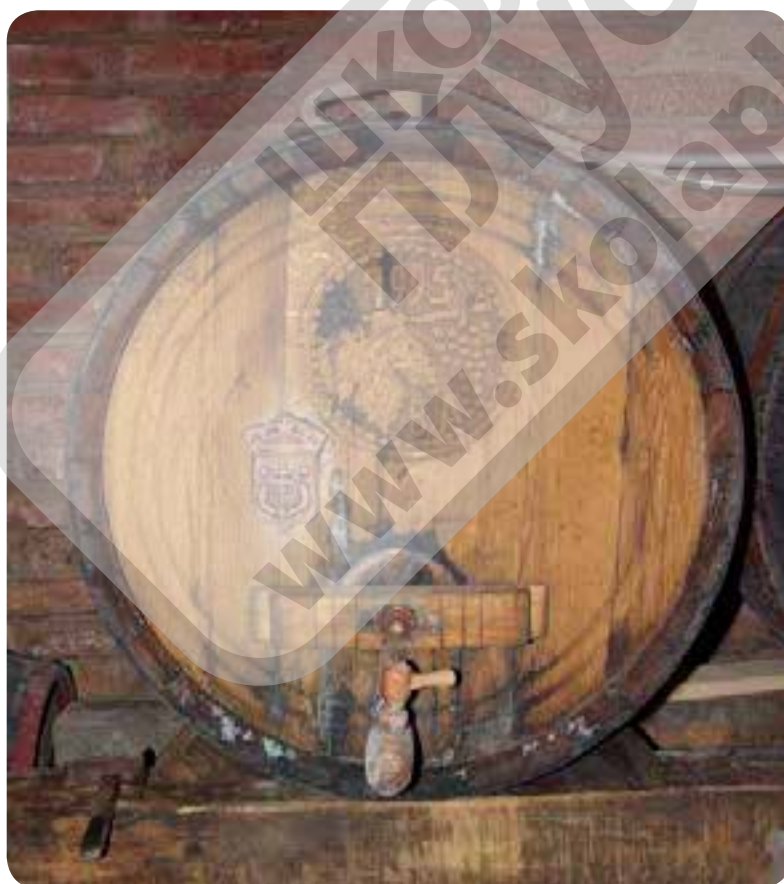
Покушала сам да у тањирићу оставим мрвица, од хлеба, од колача, воћа и шећера, али се птица увек једнако понашала и никад ништа није додирнула. Зашто је та животињица долазила, шта ју је привлачило, шта је гледала и шта је видела? Није ми се дало да разлог докучим, али сам ту птицу волела као што се воли симбол љубави и доброте.

Једног дивног летњег дана, кад се сва лепота једног годишњег времена свезала у лепо јутро, кад су голубови изгледали крупни, пластични и тешки, кад су изукрштани сунчеви зраци звечали као сребро, кад се говор чуо као смех, кад је светлост тако густа била да су је мушице и лептири крилима разбијали, кад сам ја сретна и весела дотрчала у буре – птица није дошла. Ни тада, ни икад више.

усплахирана – узнеми-
рена, збуњена, узбуђена,
уплашена

докучити – схватити,
сазнати, разумети

симбол – знак

Дрвено буре са изрезбареним грбом

- ✿ На почетку приче упознајеш се са једном необичном девојчицом. Шта све о њој сазнајеш? Нека ти следећа питања помогну да је потпуније представиш.
- ✿ На који начин јунакиња приче *Буре* савладава школске обавезе? У чему проналази унутрашњу радост? Зашто се из дана у дан повлачи у самоћу?
- ✿ Напуштено, старо буре у дворишту одавно је привлачило пажњу девојчице. Најзад у њему проналази своје уточиште. Како је средила свој омиљени кутак?
- ✿ У том простору, скривена од знатижељних погледа, читавог лета *бујала је нека лака, мека и тиха фанџазија*. Куда ју је одвела?
- ✿ Каква сазнања о животу стиче јунакиња ове приче док замишља тропска пространства, бујне вегетације? Шта осећа према малим створењима: бубицама, лептирима, цврчцима...?
- ✿ Снагом своје маште затекла се и у пределима вечитог снега и леда. Какав осећај јој они измамљују? Задржи се на описима пејзажа у причи. Протумачи улогу стилских фигура које у њима запажаш.
- ✿ Једнога дана дошла је малена птица до скровишта наше јунакиње. Шта је њен долазак значао за девојчицу? Пропрати њено понашање према птици. Као што је изненада стигла, ненадано је и одлетела. Зашто је тог прелепог дана отишла?
- ✿ Чему су чудесни узлети маште и сањарења научили јунакињу ове приче?

www.skolarni.kutak.rs

Исидора Секулић (1877–1958), приповедач, романсијер, есејиста, путописац, књижевни критичар, преводилац. Рођена у Мошорину, у Бачкој. Најпознатија дела: *Писма из Норвешке* (путопис), *Кроника њаланачкој гробља* (приповетке), *Мир и немир*, *Њејошу – књија дубоке оданосџи*, *Зайиси о моме народу* (критике и есеји).